

Masu tervishoius tuleb üle elada

Väino Sinisalu – EA peatoimetaja

Majandussurutis (masu) on jõudnud tervishoidu: 2009. a 15. novembrist langetas haigekassa raviteenuste hindu 6% võrra, s.t et raviasutuste tulud vähenevad 6%. Seepärast oli ka Põhja-Eesti Regionaalhaigla sügiskonverentsi teema sel aastal „Tervishoid ja masu, kas saatus või diagnoos“. Ettekannetes püüti selgitada, miks valitsus ja haigekassa võtsid vastu rasked kärpeotsused ning miks raviasutused peavad jätkama seda rada.

Prognoosi järgi jääb SKT 2009. ja 2010. a alla 2005. a taset. Valitsus langetas riigiasutuste tegevuskulud alla 2007. a taseme, vähendas eelarvest makstavaid toetusi, tõstis aktsiise ja käibemaksu jm. Valitsus püüab maksimaalselt hoiduda riigivõla suurendamisest, mis on seni olnud euroliidu väiksem: 4,8% SKTst (EL-27 keskmine on 61,5% SKTst).

Väidetavalt on tervishoid siiski olnud valitsusele prioriteetne valdkond. Haigekassa kulud jäävad 2010. aastal 2007. a tasemele, ja kuna see vähenemine on väiksem riigieelarve vähenemisest, tõusevad tervishoiukulud 2010. aastal 5,9% ni SKTst (2007. a olid kulud 5,1% SKTst).

Haigekassa (HK) hinnangul on 2010. a sotsiaalmaksu prognoositav laekumine 8,6% väiksem kui 2009. a-l. HK vähendas raviteenuste hindu, kuigi see võib kaudselt vähendada nende kättesaadavust. Jaotamata tulemist võetakse 2010. a kasutusele

üle 500 miljoni krooni. HK eeldab, et lähiaastatel sotsiaalmaksu laekumine ei parane ning reserve on vaja kasutusele võtta mitmel järgneval aastal.

Haiglad peavad vähenenud tulubaasi juures paratamatult täies mahus tasuma püsikulud (ravimid, küte jm). Ainus võimalus on vähendada palgafondi hinnanguliselt 12%. Tervishoiutöötajad sisenevad kriisi küllaltki healt positsioonilt. T. Alliku andmeil oli arstide keskmine tasu Eestis 2008. a 26 291 kr, ületades kaks korda riigi keskmise palga 12 912 kr. Ka 2010. a. jääb prognoosi järgi püsima sama proportsioon. Raviasutused kärbibvad eelkõige lisatasusid, valvete eest tasustamist jm. Arstide sisetulek kindlasti kahaneb. Tervishoiujuhtidel on kaks valikut: ohverdada töötasu või tervishoiuvõrk. Masu möödub mõne aastaga, kuid lagunenu tervishoiu infrastruktuuri (arstid, õed, haigemajad jm) taastamine võtab aastakümneid. Väidetavalt ei planeerita meditsiinipersonali nime-tamisväärset koondamist.

Aeg nõuab mõistlike kompromisside tegemist, et masu üle elada. Kelleltki-milleltki praegu midagi nõuda ei ole. Siiski ei peaks ka praegu mitte ainult paremaid päevi ootama, vaid pidevalt tuleks mõelda sellele, kuidas olemasoleva ressursiga efektiivsemalt ja kvaliteetsemalt töötada. Areneb meditsiin ja ravivõimalused – reformid tervishoius ei lõpe kunagi.

eestiarst@eestiarst.ee